

א. משנה מסכת סנהדרין פרק יא משנה ו (משנה אחרונה דמסכת סנהדרין)
המתנבא בשם ע"ז... וזוממי בת כהן ובוועלה, שכל הזוממין מקדימין לאותה מיתה חוץ מזוממי בת כהן ובוועלה.

ב. הקדמה לבית הבחירה למאירי

ואמנם סדור המסכיות שבסדר נזיקין היה בראוי להתחיל במסכת סנהדרין, והוא שבתחלת כל תביעה ובראשית כל מדון יצטרך לחפש ולחזור אחר דיינים יראה תביעותיו בפניהם. והיה בראוי אם כן לבאר ענין הדיינים והנהגתם בכל דין מהדיינים, הן של ממונות הן של נפשות.

וסמכו עליה מסכת מכות לסבה אשר אזכיר

- והוא שאחר שהוצרך לבאר במסכת סנהדרין בענין דיני נפשות איזה יחנק ואיזה ישרף ואיזה יהרג ואיזה יסקל, עם היות ענין מלקות וגלות נגרר תחת גדר "דיני נפשות" היה לו לבאר איזה ילקה ואיזה יגלה לערי מקלט.
- וכן ממה שהתחיל לבאר במסכת סנהדרין על עד זומם שעושים לו כמה שהוא זמם לעשות, ויש דברים שאי אפשר לומר שיעשהו כמה שחשב לעשות באחר, והיתה הכונה לבאר זה בזאת המסכתא כלל אלו הענינים ר"ל עד זומם וגלות ומלקות במקום אחד והוא ענין מסכת מכות.

ג. ערוך לגר מסכת מכות דף ב עמוד א

“חלוצה”. הקשה הריטב"א הא חלוצה הוא רק דרבנן ולא רצו לעשותו רק חלל מדרבנן ואיך ילקה ע"ז? ותירץ דאגב גרושה נקט חלוצה. ולענ"ד י"ל כיון דעכ"פ עתה לפי מה שפסלו רבנן חלוצה לכהן רצו לפסלו ולהזיקו שפיר לקי מן התורה, דמה לי אם רצו להפסידו ממון שיש בו דין הזמה מן התורה או אם רצו להפסידו יחוסו? ועיין בסוכה (כג א) שנראה ג"כ ככה"ג דסוכה שאסור לעלות לה מדרבנן, מן התורה לא נקראת ראוי לשבעה:

ד. שעורי ר' דוד מסכת מכות דף ב עמוד א

מתני' כיצד העדים נעשין זוממין, מעידין אנו באיש פלוני שהוא בן גרושה או בן חלוצה, אין אומרים יעשה זה בן גרושה או בן חלוצה תחתיו, אלא לוקה ארבעים וכו'.

ויש לדון בדין חיוב מלקות אלו, אי הוי מדין חיוב הזמה, או דהוי חיוב מלקות מלא תענה, דגלי קרא דלוקין עליו אף על פי שאין בו מעשה.

דהנה בגמ' (ב ע"ב) ילפינן מקרא דוהצדיקו וגו' דעדי בן גרושה וחלוצה, או עדי גלות, דפטרן הכתוב מדין הזמה, אפ"ה לוקין, ופריך "ותיפוק ליה מלא תענה", ומשני משום דהוי לאו שאין בו מעשה, וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו.

וא"כ יש להסתפק האם כוונת הגמ' דבאמת משום לא תענה אינן לוקין, כיון דהוי לאו שאין בו מעשה, ורק דנתחדש חיוב מלקות חדש בקרא דוהצדיקו וגו', דהיכא דאי אפשר לקיים כאשר זמם, אפ"ה לוקין, ואף דלא הוי ממש כאשר זמם, עכ"פ הוי זה דין חיוב מלקות מדין הזמה, [ובמקום הזמה קאי].

או דלמא הקרא דוהצדיקו הוי רק גילוי דלוקין על לא תענה אף על פי שאין בו מעשה, וא"כ חיוב המלקות לא הוי מדין הזמה כלל, רק משום לא תענה, דגלי קרא דלוקין עליו אף על פי שאין בו מעשה (וע"ע להלן ס"ק י"א, כ"ה)...

ונפ"מ אי בעינן בזה כל דיני הזמה, [כגון הא דאין העדים נעשין זוממין עד שייגמר הדין על פיהם, וכן עד שיזומו כולן], דאי הוי המלקות מדין הזמה, א"כ בעינן כל דיני הזמה לחיוב מלקות אלו, אבל אי הוי רק משום לא תענה לא בעינן כל דיני הזמה.